

Sygn. akt I CSK 450/06

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Gerard Bieniek

SSN Marek Sychowicz

Protokolant Ewa Krentzel

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowego P.
Ltd Spółki z o.o. w R.

przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji "W." S.A.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 21 lutego 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 8 czerwca 2006 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, pozostawiając temuż
Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 22 września 2005 r. oddalił powództwo Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowego P. Ltd. Sp. z o.o. przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji W. S.A. o zapłatę kwoty 2.200.750 zł tytułem odszkodowania za szkody powstałe na skutek pożaru w młynie.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia: w dniu 11 lutego 2000 r. strony zawarły umowę ubezpieczenia młyna w M. od ognia i innych zdarzeń losowych na okres od 12 lutego 2000 r. do 11 lutego 2001 r. Umowa zawarta została na podstawie Ogólnych warunków kompleksowego ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą (OWU). W dniu 11 lutego 2001 r. w młynie wybuchł pożar, w wyniku którego zniszczeniu uległ budynek oraz znajdujące się w nim urządzenia młynarskie. Według ustaleń policji przyczyną pożaru było podpalenie. Strona pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania powołując się na rażące niedbalstwo osoby odpowiedzialnej za dozowanie młyna oraz na nieprowadzenie w ubezpieczonym obiekcie działalności gospodarczej. W dacie pożaru dozorca młyna samowolnie opuszczał teren chronionej posesji, spożywał alkohol w czasie pracy, spał podczas dyżuru. Od września 2000 r. w powodowym przedsiębiorstwie nie była prowadzona działalność gospodarcza.

W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie, wystąpiły bowiem dwie przesłanki wskazane w § 3 pkt 2 i w § 13 ust. 1 pkt 50 OWU uzasadniające odmowę wypłaty odszkodowania. Osoba działająca z upoważnienia ubezpieczającego dopuściła się rażącego niedbalstwa. Ubezpieczeniu nie podlegało mienie znajdujące się w miejscu ubezpieczenia, w którym nie była prowadzona działalność gospodarcza.

Apelację powoda od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 8 czerwca 2006 r.

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji, że wystąpiła przesłanka przewidziana w § 13 ust. 1 pkt 5 OWU, wyłączając odpowiedzialność ubezpieczyciela, a mianowicie zniszczone w wyniku pożaru mienie nie podlegało ubezpieczeniu jako znajdujące się w miejscu ubezpieczenia, w którym nie jest

prowadzona działalność gospodarcza a mienie to nie zostało ubezpieczone w drodze indywidualnych ustaleń z ubezpieczycielem.

We wrześniu 2000 r. w młynie miał miejsce pierwszy pożar. Po tym wykonano jedynie remont polegający na malowaniu pomieszczeń, lakierowaniu komór zbożowych, wymianie instalacji elektrycznych, jednakże nie wznowiono produkcji. Brak dowodów, aby w okresie po pierwszym pożarze do daty drugiego pożaru dokonywane były zakupy zboża i jego przetwórstwo. Te ustalenia doprowadziły Sąd Apelacyjny do wniosku, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał brak prowadzenia działalności gospodarczej w ubezpieczonym obiekcie, co jest przesłanką wyłączającą odpowiedzialność ubezpieczyciela na podstawie § 13 ust. 1 pkt 5 OWU.

Przyznał natomiast Sąd Apelacyjny rację skarżącemu, że rażące niedbalstwo osoby działającej z upoważnieniem powoda nie wyłączyło odpowiedzialności pozwanego za zaistniałą szkodę.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego strona powodowa zarzuciła naruszenie prawa materialnego: art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. oraz art. 5 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Strony zawarły umowę ubezpieczenia. W polisie ubezpieczeniowej wskazano, że przedmiotem ubezpieczenia są urządzenia i wyposażenie młyna. Z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika, że w okresie ubezpieczenia w młynie wybuchły dwa pożary: pierwszy we wrześniu 2000 r., drugi 12 lutego 2001 r. Po pierwszym pożarze zaprzestano produkcji i remontowano młyn. Drugi pożar spowodował szkodę dochodzoną w niniejszej sprawie. Nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, że zaprzestanie produkcji po pierwszym pożarze jest okolicznością wyłączającą odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę wynikłą wskutek następnego pożaru. Takie wyłączenie odpowiedzialności nie wynika z umowy ubezpieczenia. Zatem trafny jest podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 60 k.c. w zw. z art. 65 k.c.

Wprawdzie w § 13 ust. 1 pkt 5 Ogólnych warunków kompleksowego ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą stanowiących część umowy stron, mowa jest o wyłączeniu z ubezpieczenia, w którym jest prowadzona działalność gospodarcza, ale wbrew stanowisku Sądów obu instancji klauzula ta nie może mieć zastosowania do stanu faktycznego ustalonego w niniejszej sprawie.

Celem postanowienia zamierzonego § 13 ust. 1 pkt 5 Ogólnych warunków jest wyłączenie spod ochrony ubezpieczeniowej mienia znajdującego się poza terenem przedsiębiorstwa, gdyż wyniesienie ubezpieczonego mienia poza teren przedsiębiorstwa, a więc poza miejsce, w którym skumulowana jest działalność ubezpieczającego, powoduje wzrost ryzyka związanego ze zmniejszonym nadzorem. Kryterium przedmiotowo istotnym jest miejsce położenia ubezpieczonego mienia, a nie okoliczność czy w chwili wyrządzenia szkody przedsiębiorstwo jest w ruchu, czy prowadzona jest w nim działalność produkcyjna.

Należy zauważyć, że trudno zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, że czasowa, nawet wielomiesięczna przerwa w produkcji młyna na skutek pożaru i dokonywanie w tym czasie remontu budynku młyna stanowi zaprzestanie działalności gospodarczej. Okresowe przerwy w ruchu przedsiębiorstwa produkcyjnego mogą występować nie tylko z powodu pożaru czy różnego rodzaju awarii, ale także z innych przyczyn, np. ze względu na trudności ze zbytem wyprodukowanego towaru. Brak podstaw do przyjmowania, że treść § 13 ust. 1 pkt 5 Ogólnych warunków wyraża wolę stron umowy ubezpieczenia do wyłączenia ochrony ubezpieczonego mienia na czas przerw w produkcji. Taka wykładnia byłaby sprzeczna z językowym znaczeniem tego przepisu i kłóciłaby się z ochronną funkcją umowy ubezpieczeniowej.

Z powyższych względów na mocy art. 398¹⁵ k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.